

EXPUNERE DE MOTIVE

Apa potabilă

În ultimul deceniu, dreptul internațional a recunoscut dreptul la apă potabilă sigură și la salubritate, în special la nivelul Organizației Națiunilor Unite. Rezoluția nr. 64/292 a Adunării Generale a ONU recunoaște faptul că „dreptul la apă potabilă sigură și curată și la salubritate este un drept al omului esențial pentru o viață normală și pentru exercitarea tuturor drepturilor omului”.

Statistic¹ vorbind, în anul 2018, 69,4% din populația rezidentă a României avea acces la sistemul public de alimentare cu apă. În mediul urban populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă reprezenta 98,7% din populația rezidentă urbană, iar în mediul rural 35,3% din populația rezidentă rurală a țării. Așadar, unul din trei români nu este racordat la o rețea de apă potabilă și jumătate din populație nu e racordată la canalizare. Totodată, peste 50% din fântânile publice de la sate sunt contaminate cu bacterii.

În 2018, în luna iunie, Comisia Europeană² notifica formal România că se află în întârziere în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 91/271/EEC privind tratarea apelor uzate. În urma aderării la UE, marile aglomerări umane ar fi trebuit să finalizeze colectarea apelor uzate până la sfârșitul anului 2013 și epurarea lor până la sfârșitul anului 2015. Cu toate acestea, la data notificării, 189 orașe mari nu colectau apele uzate, iar 198 orașe nu-și îndepliniseră obligațiile privind tratarea acestora.

Investigațiile desfășurate de Recorder³ au arătat că apa furnizată în rețeaua publică în 892 de comune este contaminată cu bacterii provenite din fecale umane și animale și înregistrează depășiri ale unor indicatori precum amoniu și nitriți. Reporterii au solicitat DSP-urilor din fiecare județ rezultatele ultimelor seturilor de analize efectuate la rețelele de apă din mediul rural. Din cele 1468 de localități din România despre care au primit date, 60,7% furnizează locuitorilor săi apă care nu este potabilă, fără ca acest lucru să fie adus la cunoștința cetățenilor, așa cum prevede legislația europeană și cea națională.

Un material video⁴ din februarie 2020 arăta cum modul defectuos în care lucrările de racordare cu apă a mai multor localități din județele Dolj și Olt au fost efectuate a condus la contaminarea apei cu bacterii periculoase.

Directiva Apă Potabilă a fost revizuită în anul 2017 cu propunerile de dispoziții referitoare la informarea consumatorilor și transparența, astfel încât “să fie „în pas cu epoca internetului”, prin faptul că furnizorii de apă au obligația de a folosi pe scară largă mijloacele digitale pentru a informa consumatorii în privința calității apei potabile și a riscurilor legate de aceasta.”⁵

¹ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/distributia_apei19r.pdf

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/EN/MEMO_18_3986

³ <https://recorder.ro/harta-apei-contaminate-din-satele-romaniei-in-pest-800-de-comune-curge-apa-nepotabila-far-a-ca-oamenii-sa-fie-anuntati/>

⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=sRThyn-Cw9U>

⁵ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2017/RO/COM-2017-753-F1-RO-MAIN-PART-1.PDF>

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare)

Articolul 14 Informații puse la dispoziția publicului

1. Statele membre se asigură că sunt disponibile online, pentru toate persoanele care beneficiază de serviciile de alimentare cu apă, informații adecvate și la zi privind apa destinată consumului uman, în conformitate cu anexa IV.
2. e)) un link către site-ul web care conține informațiile ce figurează în anexa IV.

ANEXA IV INFORMAȚII DESTINATE PUBLICULUI CARE URMEAZĂ SĂ FIE FURNIZATE ONLINE

Următoarele informații sunt accesibile consumatorilor online într-un mod ușor de utilizat și personalizat:

- (1) identificarea furnizorului de apă relevant;
- (2) cele mai recente rezultate ale monitorizării efectuate pentru parametri enumerați în anexa I părțile A și B, inclusiv frecvența și localizarea punctelor de prelevare relevante pentru zona de interes a persoanei care beneficiază de servicii de aprovizionare cu apă, împreună cu parametri valorici stabiliți în conformitate cu articolul 5.

Rezultatele monitorizării trebuie să nu fie mai vechi de:

- (a) o lună, în cazul furnizorilor foarte mari;
- (b) șase luni, în cazul furnizorilor mari;
- (c) un an, în cazul furnizorilor mici;

Cifrele din statistici arată incapacitatea autorităților de a realiza rețele combinate de apă/canal în mediul rural și nepăsarea autorităților locale și centrale față de modul în care banii proveniți din fonduri europene sunt cheltuiți. Astfel revine în sarcina societății civile, a fiecărui cetățean în parte, să ceară socoteală autorităților atunci când drepturile sale sunt încălcate. Dreptul la o apă potabilă este complementar dreptului de a fi informat cu privire la calitatea apei.

Apele de îmbăiere

Directiva nr. 7/2006 privind gestionarea calității apei de îmbăiere și de abrogare a Directivei 76/160/CEE - Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene are, în mod similar, dispoziții cu privire la informarea în detaliu a publicului. Prevederile respective sunt transpuse și în legislația națională în domeniu.

Directiva nr. 7/2006 Articolul 12 Informarea publicului

- (1) Statele membre se asigură că următoarele informații sunt diseminate în mod activ și sunt rapid disponibile, pe perioada sezonului de scăldat, într-un loc ușor accesibil, situat în imediata apropiere a fiecărui sit de scăldat:
- (2) **Statele membre utilizează mijloacele de comunicare și tehnologiile corespunzătoare, inclusiv Internetul, pentru a disemina în mod activ și rapid informațiile referitoare la apele pentru scăldat prevăzute la alineatul (1), [...]**

În pofida cadrului legal existent, am constatat că identificarea apelor de îmbăiere, care se află în responsabilitatea INSP și ANAR anual, până la 15 mai, se execută și se raportează Comisiei Europene cu această frecvență doar pentru apele de litoral. Uneori apele de scăldat din afara litoralului sunt identificate și lista lor este publicată în materiale ale unor întâlniri științifice – precum Conferința⁶ Națională pentru Sănătate și Mediu, ediția a IX-a, din 2018.

Vară de vară cetățenii români merg la scăldat pe cursuri de apă și lacuri. Legislația în vigoare prevede că scăldatul este permisă pe responsabilitatea cetățeanului, dar și că autoritățile

⁶ <https://cnmrnc.insp.gov.ro/images/rapoarte/Raport-SM-2018.pdf>

trebuie să monitorizeze locurile predilecte de scăldat și să identifice unele noi, în funcție de interesul public.

HG nr. 546/2008

Art. 4 Prezenta hotărâre se aplică apelor de suprafață utilizate pentru înbăiere, pentru care direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București preconizează un număr mare de utilizatori și pentru care nu există o interdicție sau recomandare permanentă împotriva înbăierii.

Art. 6

d) număr mare - un număr de utilizatori ai apei de înbăiere considerat mare de către direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale, în baza istoricului local de folosință, a infrastructurii și serviciilor asigurate și a altor măsuri luate pentru a încuraja scăldatul, inclusiv a măsurilor de promovare în scop turistic a zonei de înbăiere;

Art. 9 Punctul de monitorizare reprezintă locul în care:

- a) se estimează cel mai mare număr de utilizatori; sau*
- b) se prognozează cel mai mare risc de poluare, luându-se în considerare profilul apei de înbăiere.*

Aceste locuri de scăldat trebuie aduse la cunoștința publicului, nu păstrate pentru documente de uz intern. Publicarea lor pe o hartă interactivă, accesibilă cetățenilor, anual, cu precizarea valorii parametrilor analizați (conform anexa nr. 1 "Parametrii de calitate" la HG nr. 546/2008) și notificarea "Scăldatul interzis", dacă este cazul, este o dovadă de informare corectă, completă și în timp real.

Portal

Deoarece legislația în vigoare pune în sarcina autorității publice centrale din domeniul sănătății supravegherea calității apei, atât a celor potabile cât și a celor de înbăiere, iar calitatea ambelor tipuri de apă este de interes imediat pentru cetățean, considerăm că este necesar ca ele să fie accesibile în mod centralizat și transparent. Cetățenii români au dreptul la date accesibile, iar acest drept poate fi asigurat printr-un instrument adecvat epocii internetului, și anume la un click distanță.

După modelul pe care autoritatea publică centrală pentru protecția mediului l-a adoptat pentru transparentizarea datelor colectate de stațiile din componența Rețelei Naționale de Monitorizarea a Calității Aerului, și anume portalul calitateaer.ro, ne dorim ca autoritatea centrală pentru sănătatea publică să implementeze un portal similar unde să fie vizibile rezultatele analizelor de laborator efectuate pe calitatea apei potabile și a apelor de înbăiere, pe un portal care se poate numi calitateapa.ro.

Propunem ca, pe o hartă interactivă, cu două layere distincte, să fie înregistrate datele de geolocație ale tuturor punctelor de colectare a probelor de laborator și rezultatele acestora. Harta va fi actualizată cu periodicitatea cu care se recoltează probe de laborator asupra apei potabile, așa cum sunt ele descrise în legislația dedicată – Legea 107/1996 și cu numărul de probe per sezon și per corp de apă, pentru apele de înbăiere, așa cum sunt ele descrise în Legea 485/2002 și în Normele sale de aplicare, așa cum sunt prevăzute în HG nr. 546/2008, actualizat prin HG nr. 389/2011.

Inițiativa legislativă se referă la probele de apă prelevate din rețelele publice de apă potabilă, din fântâni rurale de pe domeniul public, precum și din apele de suprafață – lacuri, râuri – ce atrag în sezonul estival cetățeni doriți de scăldat. Toate datele care dorim să fie publicate pe portalul calitateapa.ro (propus ca exemplu, acesta ar putea fi unul dintre numele de domenii pretabile acestui portal) sunt colectate deja, dar doar o parte din ele sunt publice. Centralizarea lor pe o hartă în format GIS este un serviciu cu care instituțiile statului de drept sunt datorate cetățeanului.

Inițiativa prevede sancțiuni administrative pentru conducătorii instituțiilor responsabile cu identificarea anuală a apelor de îmbăiere - pentru că prevederile din Hotărârea nr. 546/2008 privind gestionarea calității apei de îmbăiere, care reprezintă normele de aplicarea ale Legii Apelor nr. 107/1996, nu sunt în realitate respectate.

Concluzie

Obligativitatea informării publicului cu privire la calitatea apei potabile și a apelor de îmbăiere se regăsește în legislația europeană și este transpusă în legislația națională. Responsabilitatea monitorizării calității acestor ape se află în sarcina autorității publice centrale din domeniul sănătății. Tot acestora din urmă le aparține și responsabilitatea informării publicului. Această inițiativă dorește să facă această informare accesibilă, inteligibilă și unitară, prin utilizarea tehnologiilor moderne.

Portalul descris în această inițiativă dorește să fie un instrument care, prin transparentizarea datelor publice, să crească încrederea cetățeanului în instituțiile statului.

În numele inițiatorilor:

ALLEN COLIBAN - senator USR

**pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile și
pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr. 107/1996**

Tabel semnături

[illegible]

**pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile și
pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr. 107/1996**

[illegible]

LEGE

**pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile și
pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr. 107/1996**

Tabel semnături

[illegible]